

ליצונותם של הפלשתים

דבר נוסף מתברר בדברי הנביא: "הפלשתים הם אבות הלצים". המקור לכך הוא בדברי חז"ל הדרושים את הפסוק הראשון בספר תהלים:

תהלים פרק א פסוק א
אֲשֶׁר־יִהְיֶה אֱשֶׁרוֹ לֹא יִתְקַן בַּעֲלֵת רִשְׁעִים וּבְדַרְךְ חַטָּאִים לֹא יִמָּד
וּבְמַשְׁלַב לַצִּיּוֹן לֹא יִלָּבֵד

"שלא ישב במושב אנשי פלשתים מפני שלציון הרי":

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף יט עמוד א
וּבְמַשְׁבַּב לַצִּיּוֹן לֹא יִשָּׁב - שְׂלֵא יֵשֵׁב בְּמוֹשֵׁב אַנְשֵׁי פְלִשְׁתִּים, מִפְּנֵי שֶׁלְצִיּוֹן הֵיוּ, שְׂנֵאוֹת; וְיִהְיֶה קְדוֹב לָבֵם וַיֵּאמְרוּ קְרָאוּ לְשִׁמְשׁוֹן וַיִּשְׁקַע לָבֵם...

תורת חיים מסכת עבודה זרה דף יט עמוד א
"שלא ישב במושב אנשי פלשתים - שכן דרך הלצים מתאספים ויושבים אוכלים ושתיים ובסוב לבם מתלוצצים שאמר ויהי קדוב לבם, ולכן נקט קרא ובמשלב לצים".

דרך הלצים שאינם עוסקים בשונו של עולם אלא מתוך ישיבתם מחריבים העולם:

ביאור מנחם"א על חזקוני פרק ג' פסוק יג-יד:

(ג) "זאת לשע ענף" - היא בימי השופטים.. מאלה השלטה הם שלשת מצרנים של ארץ ישראל... פלשתים ממערב. ופלשתים הצירור לישראל בממד. ולא היחיו להם שום ממלה ושלטון כמו שכתוב (סרש לא יפלא בלל ארץ ישראל" (שמואל א ג יט). והם אבות הלצים.. ואמר "עלי פלשת התרעע" - לפי שהם לוצצים ושמהים במפלת ישראל כמו שכתבו בשמשון ובשאוול. אמר "התרעע" - מלשון תרעה... ואמר "ונך מן-קצב" - והוא נבד הפלשתים שמענו שלטון וממשלה מישראל. ואמר כאן "עלי צלם נח" - לא עלי עני במקסר" - היינו כמו שכתבו אצל שמשון "וארוב ישב לא בסקר" (שופטים טו ט) זהו "לעלי עני במקסר" וכו' שכתבו "וסרני פלשתים ואספלו לזבם צבחי גדול לדגון עליהם ולשקתה" (שם טו טז)...

שני הפסוק הראשונים כתהלים הם, לפי דברי חז"ל, פרק אחד, פותח ב"אשרי" - "אשרי יהאיש" ומסיים ב"אשרי" - "אשרי גל חוסי קו":

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ט עמוד ב
"אשרי יהאיש" ו"למה נקשו גוים" חזא פרשה היא. דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן: כל פרשה שהיתה חביבה על דוד, פתח בה ב"אשרי" וסיים בה ב"אשרי"; פתח ב"אשרי" - וסדסב "אשרי יהאיש", וסיים ב"אשרי" - ודכתב: "אשרי גל חוסי קו".

ואכן שני פסוקים אלו הם בעלי תוכן אחד, ומה שנאמר על מוסר הפסוק בפרק ראשון, נאסר על מוסר הכלל, על התוכן הסהותי של עם ישראל כעם, בפרק השני.

בפרק הראשון מוצאים את היגוד העצמי בין מושב לציים ובין סי שכתורת ה חפצו:

ליצונת היא ריקנות. יכולה היא להיות מלאה כשרון - אומנות, שכלי, פוליטי וכדומה, אולם הכל משמש למטרה שאין לה ערך עצמי, אידיאלי, צנחי. הכל מגויס עבור ריקנות, עבור דבר שיסודו אפסי.
אדם ש'בתורת' הנה לטפץ ו'בתורת' הנה יוקם ו'לה', שכל חייו הם קדש לאמונה, לדבקות בדרכי ה' ולדעת אלוהים - אדם כזה יש לו שורש, ולכל פעילות חייו יש תוכן אידיאלי-אלוהי, והרי הוא 'נעץ שתול על-פלגי מים אשר פרו'ו' [פן בעל'ו], ועל ידי כך גם הספול, 'עלה', גם הוא - 'לא יבול וקל אשר יעשה יצל'ו'.
לעומתו, הרשע הוא 'נפץ אשר ידקק רח'ו'. יתכן אמנם שהוא מוכשר, אך אין לו שורש; דברים חיצוניים, מגמות של רשע ותאוות דוחפים ומטלטלים אותו, על כן - דרך רשעים תאבד'. כל זה הוא בנוגע לפרט (ע"ן לקמן בספח ביאור 'לצים' במפרשים).

בפרק השני שב ונשנה עניין זה מכחינת עם ישראל, התלמיד חכם שבאוסות העולם:

שלת רצאה / חלק א / עמוד קטו / ד"ה 'א נבד'

"כנסת ישראל - כלומר: התוכן הלאומי הפנימי שלנו, דורשת היא - בעצם הריחה, בעצם חפץ חייה, אחת יוד' בעולם, ליהוד כל הברואים שעשו כולם אגודה אחת, לעשות רצון בלבב שלם - להאיר את כל החיים האנושיים באור הצדק, המסור והטוב האלוכי. ובשביל הרעיון הזה, המפעם תמיד בלבם של ישראל, רבים קמים עליהם - חשית שהם מרגישים בה צרה לתרבותם הם, וצריכים הם שמירה מכל צד, וגבורה גדולה צריכה לשמירה זו.

וכאשר על ידי קדש קדש זה נעשית הכנסיה הישראלית עם של עולם ואור, עד שמבלעז אין ערך לכל המציאות בכל היותיה, על כן אם במקשים: מא, גבור, דורשי ייחוד כבבת שרמ".

הפלשתים הם היגוד הגטור למגמת החיים של ישראל:

זהו: דמי-לאומיות, התחזות לעם, התבלשות בכל הסממנים הלאומיים אולם בלא פהות, בלא תוכן עצמי.

אין לפלשתים כל ערך, תפקיד או כשרון חיובי, שמדש להשלמת הצורה של האנושות וכפי שראינו לעיל שהפלשתים בעצם לא היו צריכים להיות, במדש שבנינו אנונות העולם אין להם מקום לתחיילה, כי אין להם תפקיד בבנינו של עולם. כל הפעולה של הפלשתים היא יציאה מן הסדר הנורמלי של בנינו החיים של האדם, יציאה מכל התכנית האלוכית.

וודאי שאין להם אחיזה בנצח, כפי שיש לישראל, שלאומיותם קשורה עם עצת ה' לתקומותו של עולם ולמגמה האמיתית של כל הצירורים.

לאומיות פלשתית זו עומדת רק ורק כדי להצמיח את מלוכות בית דוד. הסתכיקה האלוכית בהיסטוריה היא מדויקת ומכוונת, ומעמידה נחומת שונים שיפעלו כדי להשלים את המטרה האידאית שביסוד בניינו של עולם, והיא זו השולחת כח מנגוד שלוחץ ודוחק על מנת להבליט ולהוציא לפועל את גבורתם של ישראל [כפי שראינו לעיל שאמנם באמת יציאה זו היא בעצמה מאשרת לבסוף את התכנית האלוכית ביתר תוקף נביתר עמו, בזה שישיראל מתגברים עליהם מתוך תוכן החיים האידאלי והאלוקי המופיע על ידם בהתנחלותם בארץ].

בס"ד.

רבו היה אוסר: אין לנו עסק עם אחמד ומוסטפה באופן פרטי, יש לנו עסק עם ההתאגדות הסתומה ליישום לאומית והרוצה לשלול מאתנו שלטון וזכות על ארץ ישראל. הסנקציה למנוע את הקמת מלוכת ישראל, ולפגוע בחוסן הלאומי שלנו.

זהו נקודת המיגוץ:

שיחות חצי"ה ארץ ישראל "שלנו והארץ שלחם" ע"מ 110-108

"... צריך לדעת שאנחנו צודקים ביחס לערבים, בחשבון ברור. אנחנו לא לקחנו מהם שום ממשלה... באופן פרטי, הם יכולים להיות פה. אם לא יעשו לנו צרות, אנחנו לא נפגע בהם... יותר קל להתייחס אליהם מאשר לנוצרים, אבל יש מקום לעיניים... אם הם לא יעשו צרות, גם אנחנו לא נעשה להם צרות.

אבל קודם כל צריך להיות ברור דבר יסודי: הארץ שלנו! על זה אין מה לדבר! חוקה אלוקית וגזירה היא מקדמוני-קדמונים ועלולם ועד... על זה אין מה לדבר ואין מה לדון! זה לא יעזיל! ... במובן אישי פרטי יכולה להיות להם שינוי. זה המובן של התענות הבר וישמעאל, בביאור המעשי הממש..."

הם צריכים לקבל, לדעת ולהכיר שאין להם טענות מבחינת יצירת ממשלה. אם יש להם טענות איך מתנהגים כלפיהם, שמנגרים בהם, אלו פרטים שאפשר לברר. אך בעיקר, באופן הפוליטי, הכללי, הממשלתי - אי אפשר שיתכחשו לאמת הזו שאנחנו לא חייבים להם ממשלה, ושנאמנו לא לקחת מהם ממשלה..."

"... יש מצבים של עיניים ודברים לא נעימים, למשל מלחמות. הלוואי ולא היינו צריכים למלחמות, אבל אין ברירה - אם חייבים לעסוק בשיבת ציון. צריך לדעת שאיננו חייבים לערבים שום ממשלה. באופן פרטי, הם יכולים להישאר פה בתור מיעוטים, ואם הם לא יגרמו לנו צרות, ולא ימרוזו בשלטוננו, אלא יקבלו את ממשלתנו על הארץ הזאת - לא נפגע בהם... קודם כל צריך להיות ברור שהארץ היא שלנו, "כימי השמים על הארץ!" על זה אין מה לדון!!

כל הארץ כולה של הקדוש ברוך הוא, והארץ הזאת נתונה לעם ישראל, ואין לאיש רשות לוותר על שום חלק ממנה... אם נמצאים כאן בתוקף ירושת אבותינו, על יסוד התנ"ך וההיסטוריה, ואין אף אחד שיכול לשנות עובדה זו..."

קודם כל עליהם להכיר שסיענות שלטון - אין להם! כיצד יש להתנהג כלפי מיעוט - הוא דבר שאפשר לברר כדי שלא יהיה אף קיפוח. אבל באופן פוליטי וממלכתי, אי אפשר שיתכחשו לאמת הזאת שאנו לא חייבים להם ממשלה... (שם ע"מ 118-116).

"לא לקחת מאת הערבים אשר ישבו בתוכה (של ארץ ישראל), בשממותה, שום שלטון ממשלתי, שלא היה להם בה" (להלכות צבור, רכז יב, ע"מ ד).

לאצטת עתו חלק א' ע"מ קנז'

כל ניסיון לפתור את הבעיה הזאת שלא על ידי הוצאה לפועל של מלוא העוד הלאומי, השלטון והממשלה של ישראל על כל הארץ כולה, למען המטרה הקדושה והנביאה של ממלכתנו, הוא בניגוד למסורת מציאותם של הפלשתיים ושל הניאו-פלשתיים. לא בזה תיפתר הבעיה. הם ממלאים תפקידים, כאז נן היום, כל זמן שהתעודה המיועדת להם, על פי ההנהגה האלוקית, להוציא לפועל את מלכות ישראל האמיתית, הקדושה והטהורה במלוא עזה ותוקפה, עוד לא נגמרה.

בס"ד.

זהו תוכן הפרק הטני כהלים:

תהלים פרק ב פסוק א - 1

(א) לְמַה רָגַשׁוּ גִוִּים וְלִמָּה יִתְגַּבְּרוּ יְהוֹדֵי רִיק; (ב) יִתְיַצְּבוּ מְלֻכֵי אֲרָץ וְיִחַלְצוּם לְמַסָּד; יִחַד לְעֲלִיָּהָהּ וְלִגְבוּרַתָּהּ:

הקס נגזר עם ישראל, קס הוא כנגד הסגנה האלוהית ככללותה שהיא יסוד היותם:

תהלים פרק ב פסוק 1

יִתְיַצְּבוּ אֲדִימוֹסְרוֹתֵיכֶם וְיִשְׁלַכְוּ בְכֶם לְבָבֵיכֶם.

רש"י מביא על פסוקים אלו את דברי חז"ל ש'דרשו את הענין על סלך הסעיר' וסוסיף:

רש"י תהלים פרק ב פסוק א

(א) למה רגשו גוים - רבותינו דרשו את הענין - על מלך המשיח. וּפְּי מַשְׁמַט - יהיה בַּבַּי לַפְתוֹרָה עַל דוֹד עַצְמוֹ כַּיֵּן שֶׁאֵמַר: וְיִשְׁמַט פְּלִשְׁתִּים כִּי מִשְׁחוּ יִשְׂרָאֵל אֶת דוֹד לַמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם וְיִקְבְּצוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת מַחְיֵיהֶם וְנִפְלוּ בִידוֹ (שְׁמַטָּל ב ה י-ה), וְעֲלֵיהֶם אָמַר לְפָנָיו גִּוִּים וְנִתְקַבְּצוּ כוּלָם.

וכך הדבר שתואר בפסוקים:

שמואל ב פרק ה פסוק יז - טז

(יז) וַיִּשְׁמַע פִּלְשִׁתִּים כִּי־מָשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא כָל־פִּלְשִׁתִּים לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיָּרֶד אֶל־הַכְּנָעַנִים: (יח) וּפִלְשִׁתִּים בָּאוּ וַיִּנְקְשׂוּ בַעֲמֵק רְפָאִים: (יט) וַיִּשְׁאֵל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר הֲאֵצְלוּ אֶל־פִּלְשִׁתִּים הַתְּתַנֵּם בְּיַד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד עֲלֵה בִּי נִתָּן אִפְסוֹ אֶת־הַפִּלְשִׁתִּים בְּיָדְךָ: (כ) וַיֵּצֵא דָוִד בְּבַעַל־רְפָאִים וַיָּבֵט שָׁם דָּוִד וַיֹּאמֶר פָּרוּץ יְהוָה אֶת־אֵיבֵי לִפְנֵי פָרְצֵךְ קַיִם עַל־זֶן קָבֵא שָׁם־הַקְּדוּם הַקּוֹי בַּעַל רְפָאִים: (כא) וַיַּעֲזְבוּ־שָׁם אֶת־בָּבֶטְסֵיכֶם וַיִּשְׂאֵם דָּוִד וְאֹמְרֵי: פ (כב) וַיִּפְסוּ עוֹד פִּלְשִׁתִּים לְעֹלֹת וַיִּנְקְשׂוּ בַעֲמֵק רְפָאִים: (כג) וַיִּשְׁאֵל דָּוִד בַּיהוָה וַיֹּאמֶר לֹא תַעֲלֶה הַסֵּב אֶל־אֲסִירֶיךָ וְיָבִיט לָהֶם מִפְּנֵי בְּכָאִים: (כד) וְיָהִי יָשִׁמְעֶךָ אֶת־קוֹל צְעָנֶה בְּרָאשֵׁי הַבְּכָאִים אֲדָ עֲסֹכֵךְ פִּי אֲזָ יְהוָה לִפְנֵיךְ לְהַגִּיד בְּמִסְגֵּרָה פִּלְשִׁתִּים: (כה) וַיַּעַשׂ דָּוִד לֵן כְּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה וַיֵּךְ אֶת־פִּלְשִׁתִּים מֵעֵבֶד עַד־בָּאֵן גִּזְרָה

ובאמת עניין אחד הוא, כי הפלשיתיות מופיעה בכל מקום בו צוחות מלוכות ישראל, בתחילתה - כימי דוד, ובאחריתה - כימי סלך המשיח:

לאצטת עתו חלק א' ע"מ קנז'

אולם ו'אִשְׁבַּב בְּשִׁמְךָ: יִשְׁקָךְ אֲדָי; לְעַגְלָמוֹ' - מתכנן ההיסטוריה, מסדר העולם, יודע שבהתמדרותם, בוניים הם (הפלשתיים והגאו-פלשתיים) את מלוכות ישראל ומשלימים את חפץ ה' בעולמו; יודע שאין להם עתיד וכל היותם עתידה להתנפץ כשתקום מלוכות ישראל - מתוך התגברותה עליהם וצנחונה על הדמיון ורעות הרוח הזו...

וכן מסביר המלבי"ם על הפסוק: "ואין ינקתי מלכי עליזיון הרקדשי".

מלבי"ם תהלים פרק ב פסוק ו

ואני נקטתי מלכי - אתם רונשים למרוד, ואני בעת היא שחשבתם לפרוק עול מלכות בית דוד, בעת היא נקטתי מלכי, שעל ידי מרדיתכם יתגלה שהוא הנמשח מאתי למשול עליזיון הרקדשי".

מרידתכם היא הסיבה הגורמת, היא המוציאה לפועל את גבורת ישראל ותקומתו.

ליצנותם של הפלשתים ולמדת מפרשתו של שמשון:

שופטים פרק טז פסוק כג - כה

(כג) וסרגי פלשתים באספו לזכום וזבח גדול לדגון אליהם ולשמחה ויאמרו נתן אלינו בלגו את שמשון ואיבנו: (כה) ויראו אתו העם ויהללו את אליהם כי אמרו נתן אלינו בלגו את איבנו ואת מסרבי ארצנו ואשר הרבה את סלגינו: (כה) והיה קטוב לבם...

עכשיו מגיעה עת ההתרוסמות, שעת הפריחה של האומה הפלשתית, היא ההודיה ושיא התוכן הרוחני שלה:

שופטים פרק טז פסוק כה

(כה) והיה קטוב לבם ויאמרו קראו לשמשון וישקנו לגנו...

בעם ישראל, השיאה העליונה היא לכניין בית המקדש, ניוויו של עולמי, מקום שמו יוצאת אורה לכל העמים והופכת עולם כעור לעולם נאה, יקי מציון פצא תורה וזכר: והנה מירושלם. זהו השיא שלנו

ואילו שעת השיא והארומסות הרוח של התוכן הלאומי הפלשתי היא:

שופטים פרק טז פסוק כה

"ויאמרו קראו לשמשון וישקנו לגנו ויקראו לשמשון מביתם האסורים ויצטקו לפניכם ויאמרו אוחז ביו העצורים".

מהו תוכן השמחה? שמחה לאיד. משום שכל עניינם הוא שלילת המשלה והשלטון שלנו על הארץ - פמילא זו היא נקודת השמחה, שיא השמחה. כבקום שאין תוכן חיובי כשלעצמו לשמח עליו - כל השמחה היא רק שמחה לאיד, לשמח כמפלגו של שמשון, לעלות על הגנות ולשמח כנפלת כל טיל...

בהמשך דברי הגי"א:

ביאר מחז"ל על חבקוק פרק ג' פסוק י"ד:

... ואלה השלה הם שלשת מצרנים של ארץ ישראל... ופלשתים הצירו לישראל במאור. ולא הניחו להם שום ממשלה ושלטון... והם אבות הרצם... ועל שלשת נמר מוצבו סיר רחצי על צדום אשליך נעלי על פלשת התרעע... ואמר "עלי פלשת התרעע" - לפי שהם לוצצים ושחמים במפלת ישראל כמו שכתבו בשמשון ובשואל. אמר "התרעע" - מלשון תרועה.

שהם לוצצים ושחמים כנפלת ישראל - כשמשון נאמר:

שופטים פרק טז פסוק כה

"והיה קטוב לבם ויאמרו קראו לשמשון וישקנו לגנו..."

ובקנית דוד על שאול:

שמואל ב פרק א פסוק ב

"אל-תגידו בנת אל-תבלאו בחוצת אשקלון פן-תשמחנהו בנות פלשתים פן-תאזנהו בנות הארלמים"

ועל זה משבח דוד ואומר:

תהלים פרק ל פסוק ב

"ארוממך; יהוה כי דיניתי ולא-שפחת איבי לי"

כמהלך הגאולה ההולכת קמעה קמעה, הפלשתים הם הראשונים להלחם בנו, וכל כן הם מופיעים ראשונים בכירת הים - חיל אלה ישיבי גלשתי:

ביאר מחז"ל על חבקוק פרק ג' פסוק י"ד:

... ושלשת נאמרו בשירת הים "שמעו עמים: קרעו חיל אלו ישיבי פלשת: עז נבקהו אלופי אלום אילי מאב; יאחזמו כעד" (שמות טו די-טו)... וכנודו אמר בלעם לעתיד לבא (במדבר כד די-טו): "(יז) נקם לבקט מישראל ומסל פאנתי מאב; וקדקר כל-בני-ישתי: (יח) ונהה אלום זרעה ונהה; ורשה שיער איביו וישראל עשה חיל: (סו) וירד מיעקב ונאכדי שריד מעיר... ואמר "וירד מיעקב" - והוא גבד הפלשתים שמענו שלטון וממשלה מישראל...

הם מהווים את המתנגד הראשון אותו עלינו לסלק ולעקור כדי לכנות חיי עם כריאים ומלאי חוסן, נוי גדול וקדוש.

וכן כנכות ישיעוהו על מלך המשיח מופיעים הפלשתים כמתנגדים הראשונים לגאולת ישראל:

ישעיהו פרק י"א פסוק י"א - י"ד

(יא) ונהה; ביום ההוא יסוף ארציו שנית; לזל לנהות את-ישעיר עמו אשר ישער מאשור וממצרים ומפנתרוס ומגוש ומעיל; ומשנור; ומקטל ומאי; הים: (יב) ומשא נס לזלום ואסף דדחי; ישראל ומפצות; יהודה; הקצו מארבע נפנות הארץ: (יג) וסרה קננת אפלים וקרב; יהודה; נכנתו אפרים לא; יקנא את; יהודה; ויהודה לא; יער את-אפריס: (יד) ועפו בכנתך פלשתים! מה! יחזו; יבא את-בני-בדם אלום ומאב מישלום; יום יבגי עמון משמעמם...

ומפרש רשי"י:

רשי"י ישעיהו פרק י"א פסוק י"ד

ועפו בכנתך פלשתים! מה! - עיופו וירדו ישראל שכם אחד על הפלשתים אשר הם במעברת של ארץ ישראל ויכבש את ארצם...